

Otto Hora

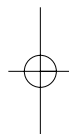
KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

EDICE

MAGNET

SVAZEK 2

KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

PRAŽSKÁ VYDAVATELSKÁ SPOLEČNOST
NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Motto:
„Je třeba dvou let, než se
naučíme mluvit. A padesáti,
než se naučíme mlčet.“

Ernest Hemingway

Otto Hora

KASAŘ DVOJITÝM AGENTEM

V podsvětí

Příběh Eddieho Chapmana není žádnou limonádou na způsob Jamese Bonda. Jde o skutečného muže z masa a kostí, jenž za druhé světové války působil za nesmírně riskantních okolností v prostředí německé zpravodajské služby jako britský vyzvědač. Poprvé se o něm veřejnost dověděla – ale jen částečně – někdy kolem roku 1953, když sám vydal knihu vzpomínek *The Eddie Chapman Story*, jejíž obsah byl však po zásahu britských úřadů velmi citelně ochuzen.

Po dalších 13 letech, tudíž v roce 1966, vychází její další varianta s titulem *The Real Eddie Chapman Story*. Ale ani v tomto případě není řečeno vše. Cenzura motivovaná zákonem o utajovaných skutečnostech opět tvrdě zasahuje. Po několika měsících se ještě ve stejném roce objevuje film *Tripple Cross*. Jde o volnou adaptaci Eddieho příběhu v režii Terence Younga ve hvězdném obsazení s Christopherem Plummerem, Yulem Brynnerem a Rommy Schneiderovou. Pak následuje víc než 40letá pauza.

A na pomezí roku 2006 a 2007 britská tajná služba MI5 o tomto dablérovi, jak se říká dvojitému agentům, uvolnila 1800 stran až dosud přísně tajných dokumentů. Zprávu o tom vydaly hlavní britské listy, zejména v obsáhlém článku prestižního deníku *The Times*. Současně v lednu 2007 vyšla v Londýně kniha Nicholase Booththa nazvaná prostě jen *Zig-Zag*, která na 344 stránkách podrobně líčí jeho životní příběh.

KDO JE TEDY EDDIE CHAPMAN?

Podle britské tajné služby šlo o agenta s kódovým jménem „ZigZag“ a podle německých konkurentů o nadporučíka Fritze Graumanna. Tento muž – ve skutečnosti plným jménem Arnold Edward Chapman – se narodil 16. listopadu 1914 v Burnup Field v hrabství Durham. Jeho vývoj byl poznamenán tím, že otec, námořní technik, býval celou řadu měsíců mimo domov a Eddie jako nejstarší ze tří sourozenců sice musel matce pomáhat, ale zároveň si „přisvojoval právo“ být samostatnějším. To se pak projevovalo nejen tím, že se věnoval více fotbalu a boxerskému ringu než škole, ale také tím, že se stále potuloval po přístavu. Snažil se stát na vlastních nohách. Chtěl si vydělat peníze. Mít pěkné sako, kravatu i boty. Proto se již ve třinácti letech nechával občas zaměstnávat jako pomocný dělník v sunderlandských dočích. A ve čtrnácti dokonce navždy opustil školu. Ve stejné době byl také vyznamenán starostou Sunderlandu, když skočil do moře a zachránil tonoucího. Nechtěl se tím nikdy chlubit, ale obdiv okolí mu dělal dobře. Nepozorovaně se v něm rodily zárodky touhy být někým velkým, koho budou všichni uznávat a tleskat jeho výkonům.

DO ARMÁDY

Eddie viditelně toužil po dobrodružství. Chtěl, aby se smysl jeho života změnil ve smysl žít snadno – v napětí a neklidu. Hra na náhodu skončila, chtěl vzít osud do vlastních rukou. Zdálo se mu, že se žádná velká šance nenaskytuje, až si jednou všiml vyšešákovaného příslušníka Coldstream Guards. Ale dozvěděl se, že do této elitní armádní složky sice dobrovolníky přijímají, ale jen s podmínkou, že je jim nejméně 18 let, mají urostlou postavu a že jejich výška činí nejméně šest stop. Sportem a prací v přístavu vycepaný Eddie měřil o něco víc, než byla povinná výška, takže první dvě podmínky snadno splňoval. Ale u třetí mohl narazit. Vždyť mu bylo teprve 17 let.

„Byl to můj první podraz,“ přiznal se po letech Chapman a dodal: „Otec byl na moři a matce jsem to nemohl říci. A tak jsem zfalšoval otcův podpis.“

Vojín Eddie Chapman se nakonec stal jedním z těch srdnatých chlapů sloužících v sestavě 2. praporu gardového pluku, který nese pojmenování po skotském městě Coldstream. Tuhý vojenský život s náročným výcvikem mu šel k duhu. Mohl se pyšnit červenou blůzou a vysokou černou beranicí, když pochodoval parádním krokem při slavnostních přehlídkách před královským palácem. Jednoho dne držel čestnou stráž i před samotným Towerem v Londýně. Po službě boxoval, ale večer se trochu učil francouzsky a líbila se mu i němčina. Vedoucí kroužku ho chválil, že má na řeči talent. Eddie se jistě domníval, že se podobně jako otec také jednou dostane někam daleko do světa. V armádě se krok za krokem učil velkému umění dobrodruha, že takový člověk může úplně všechno a je třeba se bát pouze vlastního strachu.

Ale vzápětí se jako blesk zčistajasna objevila další událost, která podobně jako zfalšovaný otcův podpis předznamenala další Eddieho život. Seznámil se s hezkou dívkou a tak silně se zamiloval, že se nevrátil z vycházky. Zůstal totiž v jejím bytě pár dní. Když zjistil, že všechno je jinak a že dotyčná je vlastně „lepší“ prostitutka udržovaná několika zbohatlíky najednou, chtěl se rozloučit a odejít. Dotyčná však začala dělat scény, vyhrožovala sebevraždou a nakonec vzteky bez sebe zatelefonovala na nedalekou policejní stanici na Marlborough Street. Očernila Eddieho, že u ní přespává, nechává se od ní živit a fyzicky jí ubližuje. A když ještě dodala, že je příslušníkem výběrové armádní jednotky, netrvalo to dlouho a vojín Eddie Chapman se ocitl v cele předběžného zadržení metropolitní policie, odkud si ho odvezla vojenská policie. Dopad byl velmi tvrdý. Chapmanův kousek, jakožto příslušníka elitního útvaru, byl posuzován jako dezerce. Šel před vojenský soud a byl odsou-

zen na tři měsíce do vězení. Mít prakticky dohola ostříhané vlasy, a dnes a denně drhnout zrezivělé hrnce a kbelíky, bylo pro jeho náтуру něčím nepředstavitelným a také nepřijatelným.

„Brzy ráno jednoho dne se na našem okně ozvalo zaťukání,“ vzpomínal po letech Eddieho mladší bratr Winston. „Nikdy nezapomenu, jak jsem byl překvapen, když jsem viděl, že pod oknem stojí Eddie. Stal se snad jediným vězněm, kterému se podařilo z té posádkové věznice uprchnout. Jak to udělal, vlastně nevím, jen si pamatuji, že vpadl do pokoje, zhrotil se do postele a spal několik dní.“

Nechť byl přesný důvod toho všeho, co se týkalo jak nesmyslně dlouhého uvěznění za překročení povolené vycházky, tak i útěku, či nějakého následného prominutí, jakýkoli, faktem je, že na konci roku 1933 byl vojín Edward Chapman vyloučen z řad Coldstream Guards. V jeho služebním záznamu se objevila strohá věta: „Propuštěn. Další služba nežádoucí.“

VSTUP DO PODSVĚTÍ

A tak 19letý Eddie zahořkl. Na armádu, na vládní moc, na krále. Cítil se postižen, a to nejen vězením, ale zejména tím, co považoval za nejvíce ponižující – tedy vyhazovem z vojenského života, v němž začal nacházet zalíbení. Opět se začal toulat. Dělal jednou to a podruhé zase něco jiného, až sklouzl na zcestí.

„Potkával jsem tehdy různé typy lidí,“ vzpomínal po letech. „Začal jsem se stýkat prakticky se všemi druhy živlů podsvětí, dostihovými podvodníky, překupníky, zloději, šlapkami a ztroskotanci nočního života velkoměsta.“

Eddieho situaci šlo zdánlivě vyložit jako prostou pravdu. Byl unášen proudem každodenního přežívání člověka na dně společenského bytí, jemuž se podobně jako listy náporu podzimním větrem vlastně nemohl bránit. Poletoval sem a tam. Ale ani nelze říci, že by ho charakterizovala násil-

nická povaha, nebo že by byl přímo předobrazem nějakého „kovaného“ zločince. Spíše lze říci, že samotné epizody tohoto období jeho života ukazují na to, že si prostě sám nemohl pomoci, aby čas od času nespádl do nějaké potíže na hraně zákona. Ostatně tehdy – a byla to léta světové hospodářské krize – nebylo nutno chodit příliš daleko, když se chtěl člověk přesvědčit o skutečných pohnutkách toho či onoho zoufalce, jenž si svým nevhodným chováním vědomě či nevědomě zadělával na problém.

Po návratu z armády měl Eddie v kapse jen tři libry. Ale k práci v docích se již nechtěl vracet, stejně se i tam propouštělo, a proto dělal, co se namanulo. Měl stále pěknou figuru, a tak jednou pózoval v roli statyky reklamního filmu. Ale také měl šikovné prsty a spoustu nápadů, dokonce i takových, jak se dostat do útrob pokladny.

„Od této chvíle si Chapman vydělával na živobytí podle příležitostí, jednou něco ‚extra‘ u filmu, ale převážně se zabýval vydíráním a loupežemi.“ Tak zněla jedna ze zpráv londýnské policie z roku 1935.

Hlavním Eddieho působištěm tehdy byla pověstná londýnská čtvrť Soho. Bývala to nejprestižnější a také nejdražší adresa a jedno z nejmódnějších míst s historií táhnoucí se až do poloviny 17. století a s náměstím pojmenovaným po králi Karlu II. Ale v Eddieho éře bylo Soho také proslulé velkým množstvím klubů, barů, restaurací a do pozdní noci otevřených kaváren. A také jej charakterizovaly hospody, jež byly večer co večer plné opilých spisovatelů, básníků a umělců, kteří však zpravidla nedosahovali větších úspěchů. Eddieho sem přitahovalo podmanivé lákadlo nočních klubů bohatých majitelů na jedné straně a na straně druhé dobrodružství, které očekával z kontaktu s pestrou skupinou podvodníků, zlodějíčků a kapsářů tvořících nezbytný kolorit spodní poloviny živého organismu hlavního města.

Ale brzy poznal, že hlavní slovo zde mají šéfové gangů, které si vysloužili zlověstnou přezdívku *chivs*, aneb „tlupy